

Oznámení o vzniku nové evropské sady nástrojů k monitorování lidských práv a všeobecné zdravotní péče v zařízeních péče o duševní zdraví

Co je to sada nástrojů ITHACA?

Sada nástrojů ITHACA (The Institutional Treatment, Human Rights and Care Assessment) byla nedávno vytvořena společenstvím 15 evropských zemí, financovaným Evropskou komisí. Nástroje ITHACA umožňují jasný a praktický způsob monitorování lidských práv a všeobecné zdravotní péče v zařízeních pro duševně nemocné. Nástroje ITHACA byly vytvořeny za pomoci uživatelů péče, odborníků na lidská práva, psychiatrů, psychologů a sociologů. Byly úspěšně testovány na 87 místech v 15 zemích na široké škále zařízení poskytujících péči duševně nemocným a mohou zjišťovat jak porušování lidských práv, tak příklady dobré praxe při ochraně, respektování a naplňování práv osob s duševním onemocněním.

Silná účast uživatelů péče

Ve všech fázích vytváření nástrojů ITHACA byli dotazováni a zapojováni uživatelé péče. Přes 100 uživatelů péče se účastnilo diskusních skupin, které probíhaly ve všech zemích. Klíčovým prvkem těchto konzultací bylo posílení vlivu a zapojení uživatelů. Například ve Finsku se monitorovacích návštěv a ověřování použitelnosti nástroje účastnilo 8 uživatelů. Jak jeden uživatel řekl: *„Zkušenosti byly velice užitečné a hodně jsme se naučili. Východiskem bylo spojit monitorování lidských práv s úsilím ovlivnit také rozvoj služeb...Jsem teď ještě více přesvědčen, že je opravdu třeba, aby uživatelé prováděli monitorování, hodnocení a výzkum.“*

Potřeba nástrojů ITHACA v Evropě

Lidé v institucích pro duševně nemocné v Evropě často zůstávají mimo zorné pole v důsledku nedostatečného sledování a hodnocení lidských práv a všeobecné zdravotní péče v těchto institucích. Tito lidé jsou extrémně ohroženi zneužíváním a zanedbáváním, jak z hlediska jejich základních životních potřeb, tak z hlediska svých občanských a politických práv. Mezinárodní společenství udělalo důležitý krok vpřed v zabezpečení a ochraně těchto práv přijetím Úmluvy o právech lidí s postižením (CRPD) v roce 2006, která klade odpovědnost za naplňování potřeb všech lidí s postižením (včetně duševně nemocných) na společnost. Lidé s postižením nejsou příjemci dobročinnosti nebo péče, ale partneři s právy. Vlády a společnosti musí vytvořit prostředí, které podpoří zranitelné lidi a umožní jim prosazovat své právo na zdraví, vzdělávání, občanské svobody a ochranu vyplývající z mezinárodních dokumentů o lidských právech. Klíčovými tématy zjištěnými při našem testování nástrojů ITHACA byly například: přístup a zapojení se do vytváření terapeutických či ošetřovacích plánů, korespondence a návštěvy nebo přesouvání léčby do komunity.

Role EU v podpoře lidských práv a všeobecné zdravotní péče v institucích v péči o duševně nemocné

Všechny členské státy hrají roli při ochraně, respektování a naplňování lidských práv a při praktickém naplňování práva na zdraví lidí s duševními poruchami a podobnými postiženími. Lidská práva jsou základními hodnotami EU. EU může:

1. Podporovat členské státy v prosazování lidských práv v duchu CRPD a umožnit všem státům podepsat a ratifikovat CRPD.
2. Podporovat členské státy rozvíjet, používat a zlepšovat systémy sledování s účastí uživatelů služeb.
3. Zapojit uživatele služeb do plánování, realizace a hodnocení všech akcí společenství, které se jich týkají.
4. Podpořit politiku, která prosazuje plné sledování lidských práv a poskytování kvalitní zdravotní péče, např. progresivním rozvojem komunitních služeb, v souladu s Helsinskou deklarací duševního zdraví z roku 2005 a Akčním plánem pro Evropu.

Jazykové verze

Nástroje ITHACA jsou nyní k dispozici v těchto jazycích: Angličtina, Bulharština, Čeština, Finština, Holandština, Italtina, Litevština, Maďarština, Němčina, Rumunština, Řečtina, Slovenština, Turečtina

Kontaktní údaje a další zdroje

Úplné informace o nástrojích ITHACA najdete na našich webových stránkách <http://www.ithaca-study.eu/>, případně kontaktujte Grahama Thornicrofta na King's College London graham.thornicroft@kcl.ac.uk.

Pro více informací:

1. Úmluva o právech lidí s postižením (Convention on the Rights of Persons with Disabilities) (<http://www.un.org/disabilities/>)
2. Mental Disability Advocacy Centre (<http://www.mdac.info/>)
3. European Network of (ex-) Users and Survivors of Psychiatry (ENUSP) (<http://www.enusp.org/>).